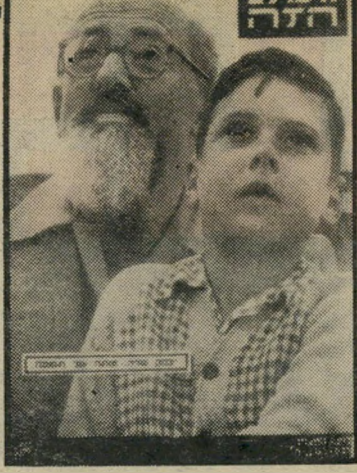

לפני 25 שנה

"העולם הזה" 774, תאריך: 28.8.52

גיליון "העולם הזה" שיצא לאור לפני 25 שנים בריוק הקר כתבת-שער וסקירה ביוגרפית פוליטית מקיפה תחת הכותרת "בן-ארב" לאלוף יצחק שדה, מייסד ומפקד הפלמ"ח, שנפטר שבוע קודם-לכן. הכותרת, מאה שנים יוצאת לקרב נגד המאה העשרים התנוססה מעל לכתבה מצולמת שהציגה את ראשיתו של מאבק המפלגות הדתיות נגד גורם כנות לצה"ל.

"מפלגות" היבאה סקירה על עצימות שערך מפלגות מפ"ם ומק"י למען קבלת הכרזת ערבים להסתדרות. כשער הגיליון: יורם שדה כו השמיניה, בנו של האלוף יצחק שדה, שקליו נכתב למרות גילו הצעיר: "יורם ירש שם גדול, שם מחייב מאד, שלא יהיה קל לשאת אותו..."

..אי-אפשר לעשות מאומה לתיקון מזג-האוויר * ראשית

סטיית המפד"ל ימינה * בן-גוריון מביע חפץ להתגייס לצה"ל

העם

אין מה לעשות

הכל מדברים אודות מזג-האוויר" אמר פעם ההמוריסטן הנאמיקאי מרק טוויין. אבל איש אינו נוקף אצבע לתקנו". דברים אלה טובים ביחוד לגבי הארצות האנגלו-סכסיות, שבהן משמש מזג-האוויר עילה רשמית לראשיתה של שיהיה; פתיחה אחרת נהשבת כחוסר-נימוס. בישראל, שבה כמעט כל נושא משמש תירוץ לוויכוח, אין הדיבור אודות מזג-האוויר נפוץ ביותר.

ברם, בשנים האחרונות אירעו כמה התייחסויות אקלימיות העלולות לשנות בידת-הימה את פני הדברים: שלג כבד ירד בתל-אביב ובשפלה, מאורע שלא היה לו תקדים; גשמים עזים ניתלו בעז. גרמו שיטפונות רציניים בחורף, ושעבר והביאו במבוכה גמורה את החזאים. הרי שבוע בא שרב כבד שנמשך ימים והביא איתו טמפרטורות גבוהות. לרות יחסית, שהגיעה במקומות שונים לנקודת הרוויזיה, גרמה שיטוף גשם קיץ קליל במקומות שבהם אפילו בחורף הגשם הוא חיוני נידר כמו למשל, אילת.

חוסר ההתעניינות המסורתי בענייני אקלים גרם לכך שהחום הכבד בא על מרבית חושבי המדינה במפתיע, אולם גם אלה המקורבים לתחנות המטאורולוגיות המאזינים לתחזיות הניתנות כלאחר יד בסופן של החחשות ברדיו, וידעו על המתרגש לבוא, לא יכלו אלא לצפות לו בשלושה פילוסופיות. כפי הנראה, באמת עדיין אי-אפשר לעשות מאומה לתיקון מזג-האוויר.

מפלגות

תולה זול עבודה

הסתדרות הפועל המזרחי בארץ-ישראל נוסדה לפני שלושים שנה, ואיחודה בארץ שייתה פועלים בעלי רעיונות דתיים מוסריים שישערו לחולל שינוי ערכים בחיי כחיי העם. להחזיר בו את תורת ישראל. סיסמתה היתה: "תורה ועבודה". מן-הנה היה הפועל המזרחי ** גוף בתוך ההסתדרות רות הכללית, אולם עדי-מהרה התברר שי אין שתי התנועות הפועליות הללו מסוג גלות לגור בכפיפה אחת. חלק ארי של חברי הפועל המזרחי נטשו את ההסתדרות, רות, חיזקו את מפלגתם והפכה לגוף עצמאי לחלוטין, הקשור להסתדרות הכללית רק בכך שחברי הפועל המזרחי נהי גים משירותי קופת-ההאליים שלה.

למרות האידאליים הנכבדים וההשגים ההתיישבותיים הניכרים, היתה הפועל המזרחי מאז ומתמיד מפלגה אופורטוניסטית. שידעה לנצל את שוויץ הכוחות הפוליטי בין השמאל לימין ולהשיג לעצמה כך כוסיאות, גם כאשר היתה במיעוט מוחלט לט הוואשמה לא אחת בזיופי בחירות ***.

יורם שדה ניצל שם מחייב זה רק פעם אחת בחייו - כאשר פוטרם, בשלהי מלחמת-ההתשה, מיכתב גלוי לגבי גולדה מאיר שבו הביע את אובדן האמון שלו ושל בני-דורו בסיבת המליחמה, אחרי שהדיר נחום גולדמן את הורשה לבקר בהר.

יחד עם תנועת המזרחי, מהווה הפועל המזרחי את המפד"ל של היום. המפורסם בזיופים הוא זה של יצחק פראל (רפ"ר) בבחירות למועצה הדתית בירושלים (1946, בחירות שניהלו פריס סס נתן אלתרמן שיר ב"טור השבועי".

לוחותיקים היו נושאי שיהיה רבים למדי, וזכרונות היאים לאנשי חיל-רגלים יושיר-תו במצרים, בקי החיות הראשון באיטליה (נהר הסניז) ובהולנד. אולם האשוני הי מתגייסים, לפי צו הסוכנות היהודית לי צבא הבריטי, זכרו עוד כמה דברים: מלבד מילחמתו על תגיוהיו ארצישראלי ולא "המיל הפלסטיני" שתג הדומה לו נועד, לראשונה, לציין את כובעייהם. הי גדוד הראשון הצטיין ביכול סרג'נטים (סמלים) מרבי-תועלת.

בין 800 חיילי הגדוד הראשון בלטו כבר באותן שנים ושני הסרג'נטים שפיגל, אחד מהם, סרג'נט נהום שפיגל איש הגליל העליון, שנועד לכוור ושש שנים כנחש גולני, מפקד החטיבה כובשת הערבה. הי שני, גייגי משוסס שהיה רבי-הסמל הי גדודי - יששכר שפיגל, שאף הוא עלה בדרגה. שפיגל הפך שפי, ומכהן כמפקד חטיבת החופים הגבולות של ומקשרת ישראל.

וזה לא היה הכל. בין הסרג'נטים בלט אחד במיקצועיותו: היה זה סרג'נט הצ"ח פים הגדודי, שהתפרסם לאחר-מכן כמפקד בית-הספר לצלפים בצה"ל וכראש מייש לחת הקלעים הישחאליית לאאלימפיאדת הלסינקי. שם הסרג'נט והשפך סגן-אלוף: אלכס אלירו.

דרכי אדם

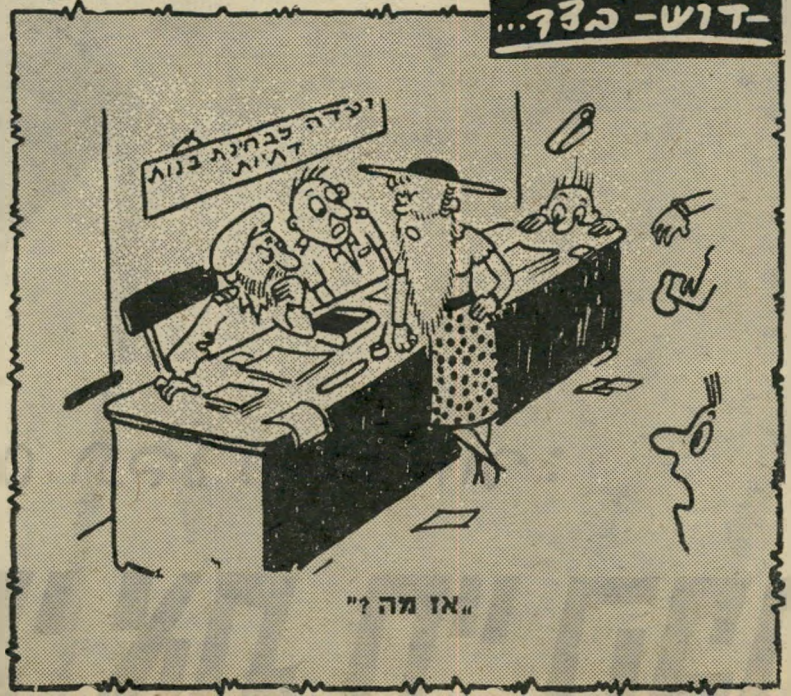
רמזים בלתי מוסריים

העולה החדש משה בטש (31), היסט קשות לפני שהחליט לפנות אל העוברים ורשבים בשאלה למקומו של רחוב הירקון בתל-אביב. להיסוסיו של בטש לא גרמה אידיעת הלשון העברית. הם נבעו מן העובדה שהוא חירש-אלים הנתרע מלהיש מיע את גירגוריו קולו בפני אנשים. אך בסופו של דבר גאלץ בטש לשאול את מיישהו לרחוב הירקון, כי הוא פשוט רצה להגיע אליו. הוא פנה אל שתי יל-דות בנות 12. הסביר את מבוקשו בקול-שאינו-קול. הילדות גרתעו ממנו בבהלה, ובטש - יראה כי לשונו אינה מרובת -

יובלות

שלושה סרג'נטים

כשהתכנסו כמה מאות וחיקי הגדוד הי ראשון של החטיבה היהודית הלוחמת הי בריגדה היהודית) בגן הקרייה המוצל והסי בו לשולחנות עמוסי כיבוד המשקאות, העלו את זכר גדודם ושהוקם לפני עשר שנים, בקיץ 1942, שנתיים אחרי הקמת הפלגות העיבריות בצבא הבריטי.

"או מה?"

גיסה לבקש תשובה לשאלתו בעזרת ידי. הנוצאה: אחת הילדות רצה במעלה הי רחוב, הזעיקה ושור. בטש נעצר, והאשם בניסיון למעשה מגונה ובביצועו. לפני בית-המשפט הסביר השוטר כי הילדות התלוננו ושעובר-ארת (בטש) פנה אליהן, ברמזים בלתי-מוסריים. בטש, מי שהסתייע בקרוב-מישפחה לתירגום תנועותיו, הסביר כי לא היו לו כל כוונות רעות. כל כוונתו: איתור רחוב הירקון. השופט אליעזר זליקסון קיבל את דיבריו החיחש-אילים, הבין את סיבת התנגותו המזורה שנבעה במזמו. אולם בטש עצמו לא הסתפק בזיכורו. מייד אחרי צאתו מי בית-המשפט ניגש לרוכל ורכש, תמורת 200 פרוטה, מדרין לרחובות תל-אביב שבעזרתו יוכל מעתה למצוא כתובות מבי לי להיחשד בניסיון לביצוע מעשים מגור גים.

הווי

מכה לאמנות

באחרונה נראה כי מוסדות ממלתיים וציבוריים מסויימים מתגרים בצורה רציר נית למדי באמנות הישראלית: הצנוורה ששתה לקלס את תיאטרון אהל (ואת עצי מה באלצה אותו להציג את המחזה הפרו צה הציינית בצורה קצוצה ומעוותת תב שינוי שם: העיריות הגדולות הטילו על התיאטרונים ישע כה לא שילמו כל מסים היטל-עניינים, שאינו - בלשון בני-אדם - אלא מס-ששועים. עתה הנחית מוסד אחר, משרד-המיסודות-התשטייה, מכה גור ספת: קפה כסית, מקום-המייפנש של אמר גים וסקרנים בתל-אביב, נסגר לחוקש ימים לאחר שנמצאה במיטבחו כמות של שררעו שלא הולק בהקצבה. בראשית שבוע זה הפציעה ברחוב דיוני גוף, תל-אביב, צלקת אפלה, ואמנים חסי רייבסיס הסתובבו כנמלים שקינן נהרס בין השכנים, קפה רוול ופראק, אבל ממלאי המקום הרישמי של כסית היה, לכל הדי עות, מעון שמעבר לרחוב, אותו התך בנוכחותו איש כסית הוותיק ביותר אברהם (אבני בוהו) שלונסקי המשורר עטור זר שערות השיכה.

אנשים

בנאום בלתי מוכן מראש ומלא התרגשות בכנסת, שבו בלע חצאי-מילים וחצאי-מיושטים, הודיע רודר בן-גוריון על משאת נפשו: ואם יתרחק אי-פעם מסט ראש-המשלה יש ברצונו להתגייס כטוראי פשוט לצה"ל. שאל אותו ח"כ מק"י מאיר זילנר: "בסיקוד האמריקאים?"

בהמשך נאמו תקף בן-גוריון את אחד מ"וותיקי ההגנה" מבלי לפרש בשמו, שטען בשעתו כי צה"ל, ככל צבא אחר, יחנך את הצעירים לחיי בטלה. הוררת חשצנות, שעה ושהח"כים באולם ותאורי חים יחשבי היציע לחשו זה לזה את שם האיש שאליו התכוון - ישראל גלילי - אמר בייג"י: "הבחור הזה אינו יודע מה ההבדל בין צה"ל לבין צבא אחר."

תקופת לימודיו בת השנתיים של אלוף הפלמ"ח נשחרר הנגב, ייאר, הדין, הגיעה לקיצה. קיבוצו של אלק, גינוסר, החליט כי על אלון לשוב לביתו והפסיק את הקצבתו הכספית.